

OS TRANSPORTES NA ILLA DE ONS

Por: José Taboada García

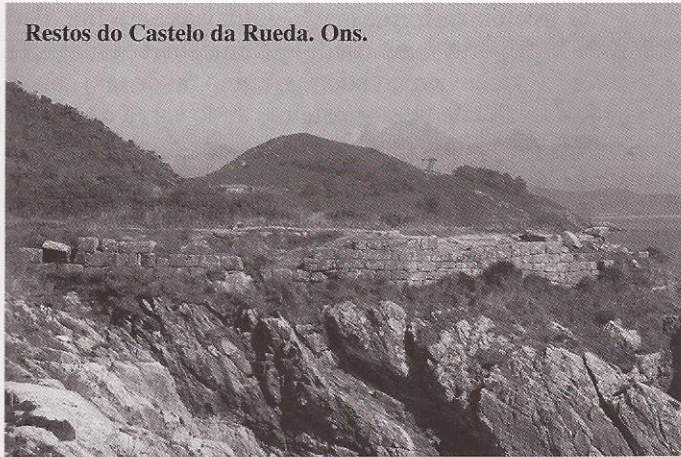
Pouco se sabe ou nada dos antigos poboadores da Illa de Ons. Suponse que estes históricos habitantes dedicáronse á gandería e a agricultura e a pesca. Tamén se pensa que ao vivir nunha illa, aínda que fose, terían pequenas embarcacións. Así estarían comunicados por mar con Bueu, Noalla, San Vicente,...

No ano 1585 os franceses, coa axuda de dous veciños saquearon a Illa, levándose gando, gran e outros bens. Segundo un escrito de época a poboación foi respectada.

A última foi visita foi a dos piratas berberiscos no 1601 que volveron a roubar na Illa. Isto fixo que os colonos a abandonaran, quedando esta deshabitada a mediados do século XVII.

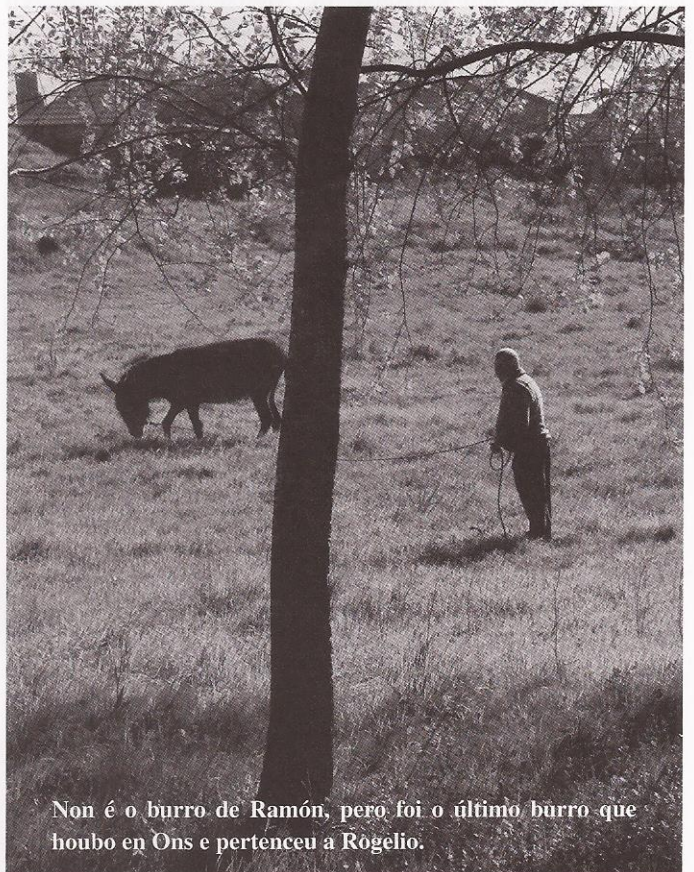
No ano 1810, a Xunta de Defensa da provincia de Santiago, ordena que a Illa sexa repoboada. Manda tamén que se fagan obras de defensa para evitar posibles ataques por mar. Constrúese un forte, o Castelo da Rueda. Parte deste forte está en pé, aínda que nunca se usou nin tan sequera estivo armado.

Restos do Castelo da Rueda. Ons.

O transporte máis antigo en Ons foi, e segue sendo, o coche de San Fernando: <un pouquiño a pé e outro pouquiño andando>. Logo viñeron os de tracción animal, ao levar para alí os carros de bois e vacas, para carretar as pedras para a construción do forte. Tamén foron

canteiros, e irían tamén mulleres para facerlles a comida. Posiblemente algúns destes homes e mulleres se quedase xa na Illa, formando parte da nova repoboación.

Non é o burro de Ramón, pero foi o último burro que houbo en Ons e pertenceu a Rogelio.

O BURRO DE RAMÓN

Foi o burro máis famoso da Illa. Vivía Ramón no barrio do Centulo. Ramón, como era coxo, tiña o burro para ir dun sitio a outro. Mirade se era famoso que tiña ata canción:

*"Me despido do Sentulo
por ser buena pueblación
por coche de línea tienen
al burrito de Ramón."*

MAQUIEIRA
PESCA DEPORTIVA

Plaza de España, 4
Teléf.: 986 851 814

PONTEVEDRA

MOTOS

Está a de José Luís o “Halcón Callejero”, pintada de gris a brocha que nin se sabe de que marca é. Por casco usa o pelo que lle cubre a fronte e fai xogo coa cor da moto.

A moto de Cesáreo (O Pedrosa de Ons), é sen dúbida a moto máis famosa da Illa e parte do estranxeiro. Marca Vespino, de cor negro -en xaponés: Kasemoto-. Moto moi potente, pode con el, coa muller, con Cesariño (o neto) e unha caixa de peixe.

Cando hai carreiras de motos na tele, ninguén pregunta: Como vai Pedrosa?, senón: Como vai Cesáreo?, ou: Como quedou Cesáreo?

Por casco usa unha viseira tipo inglés, preparada para o sol, vento, chuvia, lóstregos e tronos.

A poderosa moto de Cesáreo ancorada na zona de Curro.

Un día, no mes de agosto, viña de varar a dorna na praia e saíu co rizón ao lombo, cun bo cacho de cabo, pois no se fiaba moito dalgúns visitantes. Así subiu á moto para levarlle peixe ao seu irmán < O Charles Bronson > da Illa. Para enriba todo ben, máis ao baixar, rompeulle o cable do freo da roda de atrás, pois o de diante xa non tiña. Aquela costa que se empinaba cada vez máis e se facía cada vez máis costa abaixo, empezou a preocupar a Cesáreo, que nin por nada do mundo quería dar cos ósos no chan. Lanzou o rizón con forza cara arriba con tan boa sorte que se enganchou nun salgueiro, ao mesmo tempo que se agarraba ao cabo e se abría de pernas para saltar da moto. Desta maneira salvouse Cesáreo dun golpe seguro, como tamén se salvou a moto, que caeu nunha silveira. Cando a foi coller, seguía de pé e acendida.

Dende aquela anda sempre co rizón que lle serve de freo de emerxencia e como antirrobo. Cando aparca, amarra o rizón á roda de atrás cun nó de mariñeiro, quedando así asegurada contra os amigos do alleo. Ao ser unha moto tan famosa ten esta canción:

“A moto de Cesáreo
é poderosa
anda polos camiños
coma Pedrosa”.

Tractor engalanado para transportar aos noivos ata o lugar onde farán a reportaxe fotográfica.

OS TRACTORES

O tractor xa forma parte da paisaxe da Illa. É o medio de transporte máis usado e camaleónico; tanto fai de camión cando leva mercadorías, como fai de taxi cando leva xente. Tamén de tractor pateira cando carga de tendas de campaña, neveiras, mochilas, sacos de durmir, bolsas, botellóns,..., e campistas. De limusina, cando os engalanan para as vodas da Illa. De ambulancia, cando alguén resulta ferido... E ata de coche oficial cando algunha autoridade visitaba a Illa.

Tractor facendo de “Coche Oficial”. Nel podemos distinguir a Fraga iribarne, Jose Luís Barreiro,... Depoís dunha visita ao Campamento da Xunta.

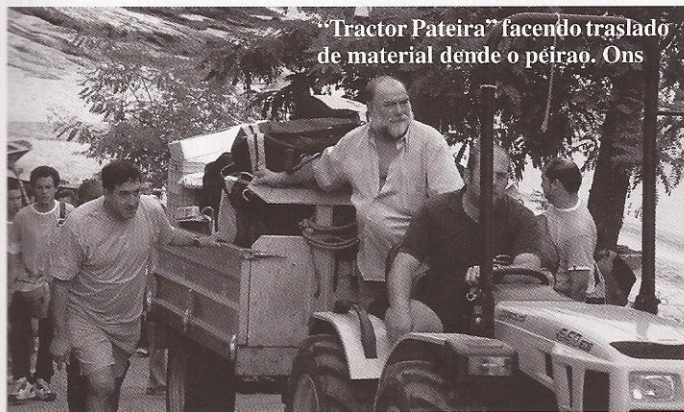
CARREIRA DE TRACTORES E CHIMPÍNS

Aínda que en Ons nunca houbo policía de forma permanente, alá polos anos noventa do pasado século, mandaron polo verán a dous Garda Cívís en prácticas. Era o mes de agosto e faltaba pouco para as festas da Illa. Como traballo case non tiñan, andaban polos bares.

Maky (visitante asiduo da Illa) déuselle por andar a falar cos illáns, con voz alta e a modo de retranca:

- Ben que!, para as festas facemos a carreira de tractores e chimpíns? E dicílanlle:

- Hai que facela, e faise.

"Tractor Pateira" facendo traslado de material dende o peirao. Ons

Así un día e outro. Ata que un dos gardas, movido pola curiosidade, achegouse a Maky e preguntoulle:

- Que é iso da carreira de tractores e chimpíns?

Maky respondeulle que polas festas era costume darlle a volta á Illa en tractores e chimpíns e, como ese ano ía a ser de competición, pregáballes que, como ía a haber moita xente, senón lles importaría colaborar coa carreira, poñéndose nos cruces de máis perigo- Cousa a que accederon de boa fe.

Ata aí, todo ben, senón foxe porque, ao cabo de tres días, compareceu o capitán na Illa a facerlles unha visita. Despois de darlle as novidades, que eran poucas, tamén lle contaron o da carreira de tractores e chimpíns. O capitán, ao oír iso, entroulle un ataque de risa que non paraba:

- Carreira de tractores e chimpíns! Vós non sabedes que na Illa só hai un

chimpín?. Ben, si, agora hai tres, con vós os dous!

Cando xa o capitán se fora, atopouse Maky cos dous Gardas, que lle botaron unha ollada asasina de moito coidado. Todo iso sen dicirle nada, porque o que el fixera, tampouco era nada do outro mundo.

OS COCHES

Houbo dous coches dos fareiros ou torreiros, como soen nomealos en Ons. Un era un 600 que funcionaba a butano que, debido a que levaba as bombonas dentro e, pola estatura do fareiro, case era un monopraza; e un 4L. Quixeron máis tarde traer outro coche máis, pero non chegou a desembarcar debido a que a vella grúa que había no peirao rompeu e foi ao mar.

Con tanto parque móbil, as autoridades asfaltaron a estrada dende o peirao ata o faro. A única da Illa que tivo asfalto e canción:

*"La carretera del faro
no la pasean chavales
la pasean marineros,
pilotos y capitanes"*

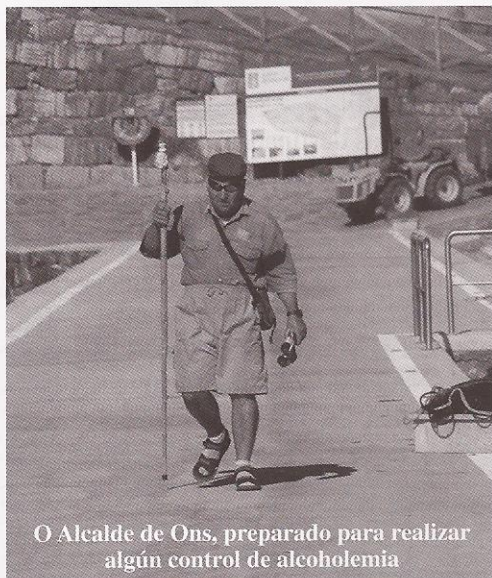
Con tanto vehículo, tamén houbo accidentes. Un, de Pepiño, o tractorista máis precoz da Illa, que aos cinco anos sacoulle a marcha e foise cunha pasaxeira, dende a porta da de Checho ata a praia das Dornas. Os dous saíron ilesos.

Outro foi o de Cesáreo, choque de fronte contra outra moto, e iso que se miraban os dous, pero ninguén se quixo apartar. Tamén sen feridos.

O último foi un tractor que caeu dende o peirao ao mar, indo Alex de copiloto. Resultaron feridos os dous, recuperándose axiña.

CONTROLES DE ALCOHOLEMIA

Son cousas de Rafa, o Alcalde, o único autorizado. Fainos cun acendedor grande de gas acendido. Manda soprar; se se apaga poden seguir; se a chama se fai máis grande, multa. O sancionado pode escoller entre ir a apagar a "Pedra que Alumbra", medir a temperatura do Buraco do Inferno ou ir a contar as gaivotas da Freitosa.

O Alcalde de Ons, preparado para realizar algún control de alcoholemia

BAR LONXA
PORTONOVO

Teléf: 986724333

* ALBARIÑO

ESPECIALIDAD

*PESCADITOS

*MARISCOS

EL PUERTO. CÓMODA TERRAZA